

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

STM022:00/2017

HE eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiakokonaisuudesta. Lääkäriliitto toteaa, että se on lausunut aiemmasta versiosta 2.3.2017 ja nyt käsillä oleva uusi hallituksen esitys sisältää suurilta linjoiltaan parannuksia ja niissä on huomioitu Lääkäriliiton aiemmin esille ottamia ongelmakohtia.

Lääkäriliitto haluaa kuitenkin kiinnittää vielä muutamiin jäljempänä oleviin seikkoihin huomiota:

Sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaation edistäminen on lähtökohtaisesti kannatettavaa, mutta tiedon sujuva liikkuvuus hoitoketjussa, jossa on useita tuottajia joilla saattaa jokaisella olla käytössään erilaiset potilastietojärjestelmät, on erittäin ongelmallista. Tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ja muita toiminnallisuuksia tulee ehdottomasti kehittää.

Lääkäriliitto näkee hyvänä, että esityksen 8 §:n 2 mom. on nyt poistettu yksityisten tuottajien liittymispakko Kantaan.

Perusteluissa tuodaan esiin, että poikkeus Kantaan liittymisestä koskisi niitä yksityisiä pieniä ammatinharjoittajia tai palveluntuottajia, joilla ei ole käytössään valtakunnalliseen tietojärjestelmäpalveluihin liitettävää potilas- tai asiakastietojärjestelmää.

Lääkäriliitto näkee hyvänä, että perusteluissa on kirjoitettu asia selvästi auki. Tilanne olisikin ollut jatkossa kestävämpi, jos liittyminen kansalliseen potilaskertomusarkistoon olisi ollut pakollista, koska se olisi käytännössä merkinnyt pienten, itsenäisesti toimivien ammatinharjoittajien toiminnan lopettamista tai heidän pakollista liittymistä suurten ketjujen vuokralaisiksi, mikä olisi ollut vastoin itsenäisen yrittäjyyden ydinperiaatteita.

On lisäksi todettava, että tietyillä erikoisaloilla, kuten psykiatriassa, valtaosa itsenäisesti toimivista ammatinharjoittajista toimii nimenomaan omissa tiloissaan ilman sähköisiä potilaskertomusjärjestelmiä. Tämän tyyppisten vastaanottojen toimintamuoto on erilainen kuin suurissa lääkäriasemaketuissa toimittaessa, joten heidän pakottaminen liittymään potilaskertomusarkistoon olisi ollut huomattavasti kalliimpaa ja enemmän osaamista vaativampaa kuin esimerkiksi liittyminen eReseptiin, joka sekkin on tuottanut jo suuria hankaluuksia.

Toinen asia, johon Lääkäriliitto kiinnittää tyydytyksellä huomiota on, että uudessa esityksessä on poistettu se, että lääkitystieto olisi vain yhdessä kansallisessa tietovarannossa eli Kelan pitämässä reseptikeskuksessa.

Kolmantena asiana Lääkäriliitto kiinnittää huomiota potilaan tekemiin kieltoihin. Tietojen tulisi näkyä aina lääkärille. Lääkäriliitto toteaa, että lääkitysturvallisuuden toteutumisen näkökulmasta on välttämätöntä, että hoitavalla lääkärillä on tiedossaan se, että potilas on tehnyt kieltoja koskien reseptikeskuksen tai potilastiedon arkiston tietoja. Liiton mielestä yksinkertainen tieto siitä, että kieltoja on tehty/ei ole tehty, riittää. Ilman tietoa tehdyistä kielloista lääkäri ei voi käytännössä luottaa reseptikeskuksen lääkitystietojen kattavuuteen minkään potilaan osalta. Tämä vesittää eReseptijärjestelmän keskeisen hyödyn: järjestelmästä on saatavissa ajantasainen tieto potilaan lääkityksestä. Tästä johtuen lääkäreille tulee välittyä tieto kiellosta tiedonhallintapalvelun kautta.

Neljäntenä seikkana Lääkäriliitto kiinnittää huomiota asiakkaalle annettavaan informaatioon (lain 17 § ja lääkemääräyslain 4 §). Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että aikaisemmin annettu informaatio eli ns. vanhat informaatiot voitaisiin kuitenkin säilyttää ja niitä voisi tarvittaessa käyttää esimerkiksi silloin, kun joudutaan selvittämään esimerkiksi virheitä.

Lääkäriliitto pitää potilaalle annetun informaation säilyttämistä tärkeänä, koska sillä on erityinen merkitys, jos esimerkiksi joudutaan myöhemmin tilanteisiin, jossa lääkärin vastuuta joudutaan arvioimaan. Oikeuskäytännössä on korostettu lääkärin vastuun osalta nimenomaisesti sitä seikkaa, miten potilasta on informoitu hoidosta ja lääkityksestä tai muista hoitosuhteeseen liittyvistä asioista ja kuinka selvästi potilas on nämä asiat ymmärtänyt.

Viidentenä seikkana Lääkäriliitto ottaa esille potilasrekisterin rekisterinpitäjyyden, joka jää esityksessä epäselväksi. Tämä asia tulisi selkeyttää.

Lääkäriliitto korostaa, että valtaosa yksittäisistä ammatinharjoittajalääkäreistä toimivat itsenäisesti yrittäjinä. Nykylainsäädännön mukaan itsenäinen ammatinharjoittaja on rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjänä ei siten voi toimia esimerkiksi vuokranantajana oleva lääkäriasema. Lääkärit itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiessaan tuottavat palvelua potilailleen eivätkä ole siis työsuhteessa tai alihankintasuhteessa lääkäriasemaan.

Lääkäriliitto on kiinnittänyt huomiota tähän asiaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajalakea koskevan esityksen osalta. Myös Tietosuoja-valtuutettu on kiinnittänyt asiaan huomiota mainitun lain osalta.

Suomen Lääkäriliitto ry

Marjo Parkkila-Harju
puheenjohtaja

Kati Lehtonen
lakimies